

Anonimizētā versija

Tulkojums

C-279/24 – 1

Lieta C-279/24

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2024. gada 22. aprīlis

Iesniedzējtiesa:

Oberster Gerichtshof (Austrija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2024. gada 8. aprīlis

Prasītājs:

AY

Atbildētāja:

Liechtensteinische Landesbank AG (Austrija)

Oberster Gerichtshof [Augstākā tiesa; turpmāk tekstā – “OGH”] kā revīzijas instances tiesa [...] prasītājas AY [...] uzsāktajā tiesvedībā pret atbildētājas pusi *Liechtensteinische Landesbank AG* (Austrija), [...] Vīne [Wien] 1, [...], par 140 271,10 EUR [...], pamatojoties uz prasītājas ārkārtas revīzijas sūdzību par *Oberlandesgericht Wien* [Apelācijas tiesas Vīnē] kā *Berufungsgericht* [apelācijas instances tiesas] 2023. gada 16. jūnija spriedumu, lietas nr. 3 R 10/23x-70, ar kuru tika apstiprināts *Handelsgericht Wien* [Vīnes Komerctiesa] 2022. gada 18. novembra spriedums, lietas nr. 12 Cg 12/20i-62, pieņēma

Lēmumu:

I. Saskaņā ar LESD 267. pantu uzdot Eiropas Savienības Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

1. Vai tādu rīkojumu par finanšu produktu iegādi tiesiskās sekas, kurus patērētājs ar dzīvesvietu A valstī (izskatāmajā lietā – Itālija) uz pastāvīgu darījumu attiecību pamata dod B valstī (izskatāmajā lietā – Austrija) reģistrētai

bankai, ir jāvērtē saskaņā ar tiesību aktiem, kuri noteikti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 593/2008 (2008. gada 17. jūnijs) par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām, (Roma I), 6. pantu, ja Romas I regulas 6. panta piemērošanas priekšnosacījumi – kaut gan tie bija izpildīti atsevišķo rīkojumu došanas brīdī – tomēr nebija izpildīti jau darījumu attiecību nodibināšanas brīdī un ja puses šajā brīdī visām darījumu attiecībām saskaņā ar Romas I regulas 3. pantu jau bija izvēlējušās B valsts tiesību aktus?

2. Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša:

Vai Romas I regulas 6. panta 4. punkta a) apakšpunktā paredzētais izņēmums ir piemērojams, ja banka, pamatojoties uz līgumu, atver kontus citā dalībvalstī dzīvojošam patērētājam un pēc tam, pamatojoties uz patērētāja rīkojumiem, iegādājas tam finanšu produktus, iegrāmatojot tos minētajos kontos, turklāt patērētājs rīkojumus var dot (arī), izmantojot attālinātu saziņu?

3. Ja atbilde uz pirmo un otro jautājumu ir noliedzoša: Vai pirms Romas I regulas 6. panta piemērošanas priekšnosacījumu izpildes izdarītā piemērojamo tiesību aktu izvēle ir uzskatāma par negodīgu Padomes Direktīvas 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos [...] 3. panta 1. punkta izpratnē, ja tajā nav norādīts uz Romas I regulas 6. panta 2. punkta tiesiskajām sekām?

II. [...] [tiesvedības apturēšana]

Pamatojums:

I. Fakti

- 1 Itālijā dzīvojošajam prasītājam, pamatojoties uz profesionālo pieredzi, ir laba izpratne par finanšu darījumiem, kā arī par kapitāla un finanšu tirgu. Taču izskatāmās lietas kontekstā viņš nav rīkojies ar mērķi, kuru varētu uzskatīt par tādu, kas ietilpst viņa profesionālajā vai komercdarbībā. 2013. gadā viņš atvēra vērtspapīru depozīta un norēķinu kontu atbildētājā bankā, kuras juridiskā adrese ir Austrijā. Šajā nolūkā viņš devās uz atbildētājas filiāli Austrijā. Kontaktinformāciju viņam bija sagādājusi kāda persona no viņa profesionālās vides. Pēc tam viņš nosūtīja viņa parakstītu konta atvēršanas pieteikumu, kā arī bankas pieprasītos “klientu profilus” no Itālijas.
- 2 Prasītājs kā privāts klients izvēlējās tā sauktās “darījumu attiecības bez konsultācijām”. Viņa parakstītajā “[konta] atvēršanas pieteikumā” bija ietverts šāds noteikums:

“Es (mēs) esmu (esam) iepazinies(-ušies) ar “Vispārīgajiem banku darījumu noteikumiem” un “Īpašajiem biržā un ārpus biržas veikto iespēju un nākotnes līgumu darījumu noteikumiem”, kā arī “Procentu un nosacījumu

pārskatu” to attiecīgi spēkā esošajās redakcijās un piekrītu(-am), ka tie ir mūsu pašreizējo un turpmāko darījumu attiecību pamatā.”

- 3 Viņam iepriekš izsniegtajos “Vispārīgajos banku darījumu noteikumos” bija ietverts šāds noteikums:

“Visām tiesiskajām attiecībām starp klientu un kredītiestādi ir piemērojami Austrijas tiesību akti.”

- 4 Darījumu attiecību laikā prasītāja klienta profils tika vairākkārt atjaunināts. Visu šo laiku viņš mērķtiecīgi izvēlējās “darījumu attiecības bez konsultācijām”, lai varētu brīvi veikt ieguldījumus pēc saviem priekšstatiem, iepriekš nekonsultējoties ar atbildētāju.
- 5 2015. gada septembrī un 2016. gada jūnijā prasītājs ar atbildētājas starpniecību iegādājās nenodrošinātas biržā tirgojamas parādzīmes (*exchange traded notes, ETN*), kuras viņš 2016. gada jūlijā ar peļņu pārdeva. Arī šo pirkumu gadījumā viņš neizmantoja konsultāciju, bet gan nolēma veikt pirkumu, pamatojoties vienīgi uz informāciju no raksta avīzē.
- 6 2016. gada oktobrī Padujā [*Padua*] notika kāda Itālijas uzņēmuma rīkots pasākums, kurā piedalījās institucionāli un privāti ieguldītāji, tostarp prasītājs. Uzņēmuma rīkotājdirektors tostarp iepazīstināja ar fondu, kura portfelī bija iekļautas iepriekš minētās biržā tirgojamās parādzīmes. Šajā pasākumā piedalījās arī atbildētājas bankas darbinieks. Viņš neprezentēja nedz minēto fondu, nedz citus finanšu produktus, bet gan iepazīstināja tikai ar atbildētāju.
- 7 No 2017. gada oktobra līdz 2018. gada februārim prasītājs pēc savas iniciatīvas ar atbildētājas starpniecību iegādājās jaunas biržā tirgojamās parādzīmes (*ETN*) daļas. Prasītājs deva atbildētājam rīkojumus vai nu pa tālruni, vai pa elektronisko pastu. 2016. gada oktobra pasākums nekādi neietekmēja viņa lēmumus par pirkumiem. Tāpat 2017. gada oktobrī prasītājs ar atbildētājas starpniecību, izdodot rakstveida rīkojumu, iegādājās tā fonda daļas, kurš tika prezentēts pasākumā. Klientu informatīvais dokuments par šo fondu bija pieejams atbildētājas tīmekļvietnē.
- 8 Atbildētāja banka, (arī) sākot no 2017. gada, nesniedza konsultāciju pakalpojumus; runa joprojām – pēc prasītāja nepārprotamas vēlēšanās – bija par “darījumu attiecībām bez konsultācijām”. Pušu starpā nav strīda par to, ka pirkums katrā atsevišķajā gadījumā tika veikts kā “komisijas darījums”. Iesniedzējtiesa to saprot tādējādi, ka banka uz prasītāja rēķina pirka finanšu produktus un iegādājās tos viņa bankā turētajā vērtspapīru kontā.

II. Lietas dalībnieku prasījumi un argumenti

- 9 **Prasītājs** apgalvo, ka ir cietis finansiālus zaudējumus, no 2017. gada pērkot biržā tirgojamās parādzīmes un fondu daļas, un pieprasa no atbildētājas atlīdzināt

zaudējumus 140 271,10 EUR apmērā konsultēšanas un informēšanas kļūdu dēļ [..]. Atbildētāja savu darbību esot vērsusi uz Itāliju. Austrijas tiesību aktu izvēle esot nepieņemama, “it īpaši tāpēc, ka Itālijas *Codice Civile* [Civilkodeksa] un *CDC* [*Codice del consumo*, Itālijas Patērētāju aizsardzības likuma 67. *octiesdecies* panta] noteikumi ir ievērojami labvēlīgāki nekā šajā ziņā pastāvošie Austrijas noteikumi”. Atbildētāja esot pārkāpusi informēšanas pienākumus “*TUF* dekrētlukuma 58/98 (Konsolidētā finanšu likuma) 21. un 23. panta izpratnē”. Ja tiek pārkāptas šajās tiesību normās paredzētās pirmslīguma saistības un informēšanas pienākumi, līgums esot uzskatāms par spēkā neesošu.

Rezumējot – **atbildētāja** iebilst, ka uz spēkā esošā veidā izdarītās tiesību aktu izvēles pamata ir jāpiemēro Austrijas tiesību akti. Prasītājs neesot izmantojis ieguldījumu konsultācijas, bet esot izvēlējis kārtot darījumu attiecības kā “darījumu attiecības bez konsultācijām”. Tā esot tikai veikusi tai uzdotos atsevišķos darījumus. Klients attiecībā uz ieguldījumu veikšanas darbību esot bijis “piemērots”. Tādējādi saskaņā ar Austrijas tiesību aktiem atbildētājas atbildība neesot iestājusies.

III. Līdzšinējā tiesvedība

- 10 **Iepriekšējās instances** prasību ir noraidījušas. Pamatojoties uz vienošanos par tiesību aktu izvēli, tās pieņēma, ka jāpiemēro ir Austrijas tiesību akti. Prasītāja pie atbildētājas [atvērtais] vērtspapīru depozīts un norēķinu konts esot vests Austrijā. Kā klients “bez konsultācijām” Itālijā viņš neesot izmantojis nedz ieguldījumu konsultācijas, nedz citus atbildētājas pakalpojumus. Izdarītā tiesību aktu izvēle esot “pieļaujama, arī ņemot vērā Romas I regulas 6. panta 4. punkta a) apakšpunktu”. Atbildētājai attiecībā uz klientu “bez konsultācijām” saskaņā ar Austrijas tiesību aktiem esot bijis tikai pienākums veikt “piemērotības pārbaudi” atbilstīgi *Wertpapiersaufsichtsgesetz 2007* (2007. gada Vērtspapīru uzraudzības likuma; turpmāk tekstā – “*WAG 2007*”) 45. pantam (tagad *Wertpapiersaufsichtsgesetz 2018* [2018. gada Vērtspapīru uzraudzības likuma; turpmāk tekstā – “*WAG 2018*”] 57. pants) un tai neesot bijis jāveic zināšanu pārbaude atbilstīgi *WAG 2007* 44. pantam (tagad *WAG 2018* 56. pants) par prasītāja zināšanām un pieredzi saistībā ar produktiem un saistībā ar tiem nepieciešamo informāciju. Atbildētāja šajā ziņā neesot pārkāpusi nekādus pienākumus un tādējādi neesot atbildīga par prasītāja zaudējumiem.
- 11 **OGH** tagad ir jālemj par prasītāja revīzijas sūdzību. Rezumējot – viņš tajā argumentē, ka atbildētāja, prezentējot sevi 2016. gada oktobrī pasākumā Padujā, aktīvi iegāja Itālijas tirgū un līdz ar to saskaņā ar Romas I regulas 6. panta 1. punkta b) apakšpunktu vērsa savas aktivitātes uz Itālijas tirgu. Pēc šā pasākuma viņš esot norīkojis turpmāku biržā tirgoto parādzīmju, kā arī fonda daļu iegādi; viņš izvīrnot tiesības uz atlīdzību par zaudējumiem, kas izriet no pirkumiem, kuri veikti pēc šā pasākuma. Vispārīgajos darījumu noteikumos ietvertā tiesību aktu izvēles klauzula patērētāju darījumu gadījumā esot ļaunprātīga pārredzamības trūkuma dēļ un tādēļ neesot piemērojama, ja viņam – kā tas ir izskatāmajā lietā –

kā patērētājam nav norādīts, ka viņš saskaņā ar Romas I regulas 6. panta 2. punktu var atsaukties uz imperatīvām tiesību normām, kuras ir piemērojamas saskaņā ar viņa pastāvīgās mītnesvietas valsts tiesību aktiem. Austrijas tiesību akti viņam esot daudz mazāk labvēlīgi nekā Itālijas tiesību akti. Romas I regulas 6. panta 4. punkta a) apakšpunktā paredzētais izņēmums neesot piemērojams, jo atbildētājam bija tīmekļvietne angļu valodā, kurā viņš kā Itālijas patērētājs varēja apskatīt visus konta pārvedumus, izdrukāt konta izrakstus un saņemt informāciju, atzinumus un analīzes. Šis ieguldījumu pakalpojums esot sniegts tiešsaistē Itālijā, kas ir viņa mītnesvietas valsts, un viņa fiziska klātbūtne Austrijā neesot bijusi nepieciešama. Tādējādi saskaņā ar Romas I regulas 6. panta 1. punktu finanšu pakalpojumu līgumiem, kas ir noslēgti ar viņu kā patērētāju, neesot piemērojami Itālijas tiesību akti.

IV. Juridiskais pamats

- 12 Romas I regulas 7. un 25. apsvērums ir formulēti šādi:

“(7) Šīs regulas materiāltiesiskajai darbības jomai un noteikumiem vajadzētu būt saderīgiem ar Padomes Regulu (EK) Nr. 44/2001 (2000. gada 22. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (Brisele I) un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 864/2007 (2007. gada 11. jūlijs) par tiesību aktiem, kas piemērojami ārpuslīgumiskām saistībām (Roma II).

[..]

(25) Patērētāji būtu jāaizsargā ar tādām pastāvīgās mītnesvietas valsts tiesību normām, no kurām nevar atkāpties, savstarpēji vienojoties, ja vien patērētāja līgums ir noslēgts, uzņēmējam veicot viņa komercdarbību vai profesionālo darbību minētajā valstī. [..]”

- 13 Piemērojamās Romas I regulas tiesību normas ir formulētas šādi:

“3. pants

Izvēles brīvība

1. Līgumu reglamentē tie tiesību akti, kurus izvēlas puses. Izvēli vai nu skaidri izdara, vai arī to nepārprotami izsaka līguma noteikumi vai lietas apstākļi. Izdarot izvēli, puses var izraudzīties tiesību aktus, kas piemērojami visam līgumam vai tikai kādai tā daļai. [..]

6. pants

Patērētāju līgumi

1. Neskarot 5. un 7. pantu, līgumu, ko fiziska persona mērķiem, kurus var uzskatīt par nesaistītiem ar viņas arodu vai profesiju, (“patērētājs”)

noslēgusi ar citu personu, kas darbojas, īstenojot savu arodu vai profesiju, ("uzņēmējs") reglamentē tās valsts tiesību akti, kurā ir patērētāja pastāvīgā mītnesvieta, ja uzņēmējs:

a) savu komercdarbību vai profesionālo darbību veic valstī, kurā ir patērētāja pastāvīgā mītnesvieta; vai

b) kā citādi vērš šādu darbību uz minēto valsti vai vairākām valstīm, tostarp minēto valsti, un ja līgums attiecas uz šādu darbību jomu.

2. Neskarot 1. punktu, puses var saskaņā ar 3. pantu izdarīt izvēli attiecībā uz tiesību aktiem, kas piemērojami līgumam, kurš atbilst 1. punkta prasībām. Tomēr šādas izvēles iznākumā patērētājam nedrīkst būt liegta aizsardzība, kas tam piešķirta ar noteikumiem, no kuriem nevar atkāpties, savstarpēji vienojoties, atbilstīgi tiesību aktiem, kurus piemērotu saskaņā ar 1. punktu, ja nebūtu izdarīta izvēle.

[..]

4. Šā panta 1. un 2. punktu nepiemēro:

a) līgumiem par pakalpojumu sniegšanu, saskaņā ar kuru pakalpojumus patērētājam sniedz tikai un vienīgi valstī, kura nav viņa pastāvīgās mītnesvietas valsts;

[..].”

- 14 Padomes Direktīvas 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos [...] 3. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Līguma noteikumu, par kuru nebija atsevišķas apspriešanās, uzskata par negodīgu, ja, pretēji prasībai pēc godprātības, tas rada ievērojamu nelīdzsvarotību pušu tiesībās un pienākumos, kas izriet no līguma, un tas notiek par sliktu patērētājam.”

- 15 *Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch* [Austrijas Civilkodeksa; turpmāk tekstā – “ABGB”] 879. panta 3. punktā ir noteikts:

“Līguma noteikums, kurš ir ietverts vispārējos darījumu noteikumos vai standartlīgumu veidlapās un kurā nav paredzēta kāda no pušu pamatsaistībām, ir pilnībā spēkā neesošs, ja tas, ņemot vērā visus apstākļus, nopietni kaitē kādai līgumslēdzējai pusei.”

V. Prejudiciālie jautājumi

- 16 Gan nodibinot darījumu attiecības, gan dodot strīda pamatā esošos rīkojumus par finanšu produktu iegādi, prasītājs rīkojās kā patērētājs. Tomēr – kā turpmāk vēl tiks atspoguļots – nodibinot darījumu attiecības, Romas I regulas 6. panta

priekšnosacījumi vēl nebija izpildīti, jo tobrīd atbildētāja vēl nebija nedz veikusi darbību Itālijā, nedz to vērsusi uz šo valsti. *OGH* ieskatā no tā izriet trīs Savienības tiesību interpretācijas jautājumi, uz kuriem sniegtās atbildes var novest pie atšķirīga iznākuma attiecībā uz piemērojamajām tiesībām.

1. Par pirmo jautājumu

- 17 1.1. Vispirms ir jānoskaidro, vai Romas I regulas 6. panta 1. punkta priekšnosacījumu izpilde iepriekš nodibinātu pastāvīgu darījumu attiecību ietvaros nozīmē, ka šā noteikuma tiesiskās sekas ir piemērojamas vēlākiem darījumiem. Noliedzošas atbildes gadījumā Austrijas tiesības katrā ziņā būtu piemērojamas konkrētajā gadījumā, ņemot vērā darījumu attiecību sākumā izdarīto izvēli attiecībā uz piemērojamiem tiesību aktiem.
- 18 1.2. Darījumu attiecību sākumā lietas puses spēkā esoši bija izvēlējušās Austrijas tiesību aktus.
- 19 Piemērojamo tiesību aktu izvēles pastāvēšana saskaņā ar Romas I regulas 3. panta 5. punktu kopsakarā ar 10. panta 1. punktu bija jāizvērtē, ņemot vērā Austrijas tiesību aktus un tād tad starp *ABGB* 879. panta 3. punktu. Ar šo noteikumu ir transponēts Direktīvas 93/13/EEK 3. panta 1. punkts, un tāpēc tas ir jāinterpretē atbilstīgi direktīvai. Tomēr Direktīvas 93/13/EEK 3. panta 1. punkts un tādējādi arī *ABGB* 879. panta 3. punkts nebija pretrunā tiesību aktu izvēles spēkā esamībai turpmāko iemeslu dēļ:
- 20 Ir taisnība, ka uzņēmēja pārdošanas darījuma vispārīgajos nosacījumos ietvertais noteikums par piemērojamo tiesību aktu izvēli, kurš nav atsevišķi apspriests un saskaņā ar kuru attiecīgajam līgumam ir piemērojami tās dalībvalsts tiesību akti, kurā ir uzņēmēja juridiskā adrese, ir negodīgs Direktīvas 93/13/EEK 3. panta 1. punkta izpratnē, ja tas maldina patērētāju, sniedzot viņam kļūdainu priekšstatu, ka līgumam ir piemērojami tikai šīs dalībvalsts tiesību akti, un neinformē patērētāju par to, ka viņam saskaņā ar Romas I regulas 6. panta 2. punktu ir arī tiesības atsaukties uz aizsardzību, kas viņam garantēta imperatīvajās tiesību normās, kuras tiktu piemērotas šā noteikuma neesamības gadījumā (Tiesas spriedums, C-191/15, *Verein für Konsumenteninformation*, ECLI:EU:C:2016:612, 71. pants), proti, tās valsts tiesību akta normās, kurā ir viņa pastāvīgā mītnesvieta (Tiesas spriedums, C-821/21, *Club La Costa* u. c., ECLI:EU:C:2023:672, 72. punkts).
- 21 Tomēr tā priekšnosacījums ir Romas I regulas 6. panta piemērojamība. Taču izskatāmajā lietā izvēles izdarīšanas brīdī tā nav konstatējama: Prasītājs ar kādas personas starpniecību, kura nāca no viņa profesionālās vides, ieguva attiecīgo kontaktinformāciju un devās uz atbildētājas filiāli Austrijā ar nolūku nodibināt darījumu attiecības. Viņš gan pēc tam savā Itālijas dzīvesvietā parakstīja atbildētājas nosūtīto klienta profilu, kā arī norēķinu un vērtspapīru depozīta konta “atvēršanas pieteikumu”. Tomēr nekas neliecina par to, ka, izņemot šo dokumentu nosūtīšanu, atbildētāja būtu veikusi profesionālu vai komercdarbību Itālijā vai

būtu jebkādā veidā to vērsusi uz šo valsti. Šāda darbība, kas izraisītu Romas I regulas 6. panta piemērošanu, pastāvētu tikai tad, ja no apstākļiem izrietētu, ka papildus šim atsevišķajam gadījumam (proti, vispārīgi) atbildētāja būtu paredzējusi noslēgt līgumus ar patērētājiem no prasītāja valsts (Tiesas spriedums, C-585/08 un C-144/09, *Pammer* un *Hotel Alpenhof*, ECLI:EU:C:2010:740, 92. punkts (attiecībā uz Briseles I regulas 15. pantu); skat. arī *OGH* spriedumu, 1 Ob 158/09f, 5. punkts, par tikai vienreizējas katalogu nosūtīšanas nenozīmīgumu). Lietas fakti darījumu attiecību nodibināšanas brīdī to nekādi nepamato.

- 22 *OGH* uzskata, ka brīdī, kad tika nodibinātas darījumu attiecības, Romas I regulas 6. panta 1. punkta piemērošanas nosacījumi nebija izpildīti. Tādējādi atbildētājam klauzulā par piemērojamo tiesību aktu izvēli nebija nedz iemesla, nedz pienākuma norādīt uz šo tiesību normu. Nav redzami arī citi iepriekš minētā noteikuma ļaunprātīgas izmantošanas iemesli, vēl jo vairāk tāpēc, ka Austrijas tiesības būtu bijis jāpiemēro darījumu attiecībām (banku pakalpojumu sniegšana), pat ja nebūtu izdarīta piemērojamo tiesību aktu izvēle saskaņā ar Romas I regulas 4. panta 1. punkta b) apakšpunktu.
- 23 1.3. Klauzula par piemērojamo tiesību aktu izvēli saskaņā ar tās nepārprotamo formulējumu attiecas darījumu attiecību ietvaros turpmāk noslēgtajiem darījumiem. Tomēr pēc darījumu attiecību uzsākšanas bankas rīcības dēļ tika izpildīti Romas I regulas 6. panta 1. punkta piemērošanas nosacījumi. Tas tā ir tāpēc, ka banka, piedaloties pasākumā Itālijā, savu darbību vērsa uz patērētāja valsti (skat. a) punktu) un turpmākie prasītāja rīkojumi ietilpst šīs [uz Itāliju vērstās] darbības tvērumā (skat. b) punktu).
- 24 a) Atbildētāja savu darbību vērša (vismaz) uz Itāliju.
- 25 Jēdziens “vērst” Romas I regulas 6. panta 1. punkta b) apakšpunktā ir lietots līdzīgi gan Regulas (EK) Nr. 44/2001 15. panta 1. punkta c) apakšpunktā, gan tagad Regulas Nr. 1215/2012 17. panta 1. punkta c) apakšpunktā. Atbilstīgi Romas I regulas 7. apsvērumam šīs regulas noteikumu interpretācijai ir jābūt saderīgai ar iepriekš minēto regulu interpretāciju, tādējādi Tiesas judikatūra par šo jurisdikcijas noteikumu var tikt piemērota arī šajā lietā.
- 26 Saskaņā ar šo judikatūru (Tiesas spriedums, C-585/08 un C-144/09, *Pammer* un *Hotel Alpenhof*, ECLI:EU:C:2010:740, 75. un turpmākais punkts) vērsšana pastāv, ja komersants ir izrādījis savu vēlmi izveidot komerciālas attiecības ar patērētājiem vienā vai vairākās citās dalībvalstīs, kuru skaitā ir tā, kuras teritorijā ir patērētāja domicils. Tādējādi pirms iespējamās līguma noslēgšanas ar šo patērētāju ir jāpastāv norādēm, kas pierāda, ka komersants bija paredzējis tirgoties ar patērētājiem, kuriem ir domicils citās dalībvalstīs, tostarp tajā, kurā ir šī patērētāja domicils, kas nozīmē, ka tas bija gatavs noslēgt līgumu ar šiem patērētājiem.

- 27 Pamatojoties uz to, konkrētajā lietā nav nekādu šaubu, ka atbildētāja banka savu darbību ir “vērsusi” uz patērētāja valsti, jo darbinieks to bija prezentējis pasākumā Itālijā. Tas tā ir tāpēc, ka, raugoties no reālistiska viedokļa, šī prezentēšana varēja kalpot tikai tam, lai noslēgtu jaunus vai turpmākus darījumus ar tur klātesošajiem klientiem. Tā kā pasākumā piedalījās arī privātie ieguldītāji un nav nekādu norāžu, ka atbildētāja to nebūtu apzinājusies, šī vērsšana attiecās arī uz līgumu noslēgšanu ar patērētājiem.
- 28 b) Arī citi prasītāja rīkojumi ietilpst šīs darbības jomā.
- 29 Cēloņsakarības pastāvēšana starp darbību, kas vērsta uz patērētāja domicila dalībvalsti, un konkrēto līguma noslēgšanu šajā kontekstā nav nepieciešama; pietiek, ka darbība vispārīgi bija vērsta uz šādu līgumu noslēgšanu (skat. Tiesas spriedumu, C-218/12, *Emrek*, ECLI:EU:C:2013:666, 32. punkts, par Briseles I regulas 15. panta 1. punkta c) apakšpunktu). Tā tāda bija, jo finanšu produktu iegāde ir tipisks bankas darījums, uz kura noslēgšanu bija mērķēta bankas prezentācija. Tā kā cēloņsakarības esamība starp darbību un vēlāk noslēgto līgumu nav izšķiroša, no kolīzijas tiesību viedokļa nav nozīmes tam, ka darījumu attiecības ar prasītāju jau pastāvēja un ka pasākuma laikā Itālijā banka nereklamēja konkrētus finanšu produktus.
- 30 1.4. Tādējādi atbildētāja bija veikusi tādu rīcību, kurai pašai par sevi būtu jāizraisa Romas I regulas 6. panta piemērošana. Tomēr rodas jautājums, vai tas tā ir arī tad, ja rīkojumi ir doti pastāvīgu darījumu attiecību ietvaros, attiecībā uz kurām puses – kā tas ir izskatāmajā lietā – darījumu attiecību nodibināšanas brīdī spēkā esošā veidā bija izdarījušas piemērojamo tiesību aktu izvēli.
- 31 Pret šo pieņēmumu liecina atbildētājas bankas paļaušanās uz to, ka spēkā esoša bija izdarītā tiesību aktu izvēle, kas noveda pie Austrijas tiesību aktu piemērošanas. Varētu gan apšaubīt, ka šī paļaušanās ir aizsargājama, ja banka pēc šīs vienošanās noslēgšanas, kā tas ir izskatāmajā lietā, dodas uz patērētāja valsts tirgu un tādējādi tai – katrā ziņā jaunu līgumu gadījumā – ir jārēķinās ar šīs valsts tiesību aktu piemērošanu. Tomēr konkrētajā gadījumā varētu būt svarīgi, ka bankai bija pienākums izpildīt rīkojumus: Saskaņā ar darījumu noteikumiem tai gan bija jāizpilda rīkojumi (ja bija izpildīti pārējie priekšnosacījumi) tikai tad, ja klients to ar to bija saskaņojis (noteikumu vispārīgā daļa, I. B. 1., 2. punkta 2. apakšpunkts). Šādu vienošanos par rīkojumu došanu, izmantojot telekomunikācijas, prasītājs ar atbildētāju noslēdza 2013. gada 26. septembrī. Šis pienākums drīzāk liecina par labu tam, ka ir jāaizsargā bankas paļaušanās uz tiesību izvēles (neierobežoto) spēkā esamību.
- 32 Pie līdzīgiem secinājumiem katrā ziņā varētu nonākt, pamatojoties uz spriedumu, C-135/15, *Nikiforidis*, ECLI:EU:C:2016:774, par Romas I regulas 28. pantu: Iepriekš minētajā spriedumā Tiesa izklāstīja, ka, stājoties spēkā Romas I regulai, Romas I regulu piemēro iepriekš noslēgtam līgumam tikai tad, ja tas ir grozīts tādā apjomā, ka ir jāuzskata, ka pastāv jauns līgums. Šo vērtējumu varētu attiecināt uz gadījumu, kad – kā tas ir izskatāmajā lietā – Romas I regulas 6. panta

piemērošanas priekšnosacījumi ir izpildīti pēc līguma noslēgšanas. Katrā ziņā ir jāņem vērā, ka šajā gadījumā nav jāizvērtē ilgstošas līgumsaistības šaurākā nozīmē (piemēram, darba līgums kā spriedumā *Nikiforidis*), bet gan ar līgumu noregulētas darbību attiecības, kuru ietvaros tiek doti un izpildīti atsevišķi individuāli rīkojumi.

- 33 1.5. Tādējādi Tiesai tiek lūgts atbildēt uz jautājumu, vai tāda rīkojuma par finanšu produkta iegādi, kuru patērētājs dod bankai uz pastāvīgu darbību attiecību pamata un kuru banka izpilda, tiesiskās sekas ir jāizvērtē, ņemot vērā tiesību aktus, [kuru piemērojamība] izriet no Romas I regulas 6. panta, ja šā noteikuma piemērošanas nosacījumi darbību attiecību nodibināšanas brīdī vēl nebija izpildīti un puses šajā brīdī bija izdarījušas piemērojamo tiesību aktu (visaptverošu) izvēli saskaņā ar Romas I regulas 3. pantu.

2. Par otro jautājumu

- 34 2.1. Ja Romas I regulas 6. pants principā ir piemērojams, rodas nākamais jautājums, vai ir izpildīti Romas I regulas 6. panta 4. punkta a) apakšpunktā paredzētā izņēmuma priekšnosacījumi. Saskaņā ar to iepriekš minētās regulas 6. panta 1. un 2. punktu nepiemēro līgumiem par pakalpojumu sniegšanu, saskaņā ar kuru pakalpojumus patērētājam sniedz tikai un vienīgi valstī, kura nav viņa pastāvīgās mītnesvietas valsts”. Līgums par vērtspapīru pirkšanu uz klienta rēķina ir uzskatāms par līgumu par pakalpojumu sniegšanu Romas I regulas 6. panta 4. punkta a) apakšpunkta izpratnē.
- 35 2.2. Tiesa ir paudusi nostāju par šo noteikumu spriedumā *Verein für Konsumenteninformation*, C-272/18, ECLI:EU:C:2019:827.
- 36 Tajā bija strīds par kapitāla daļu iegādi komandītsabiedrībā, izmantojot ārzemēs reģistrētu sabiedrību, kas rīkojās kā fiduciāre. Patērētāji ieguldāmās summas iemaksāja fiduciārajā kontā patērētāju valstī, sabiedrība izpildīja savas no fiduciārā līguma izrietošās saistības attiecībā uz informēšanu, nosūtot ziņojumus par tās fiduciāro pārvaldību uz patērētāju valsti, un dividendes tika izmaksātas ar pārskaitījumu uz kontiem patērētāju valstī. Tāpat sabiedrībai bija Austrijas patērētājiem paredzēta tīmekļvietne, kurā viņi varēja iepazīties ar informāciju un īstenot savas balsstiesības.
- 37 Tiesas ieskatā bija jāpārbauda, vai no paša pielīgto pakalpojumu “rakstura” izriet, ka tos kopumā var sniegt tikai ārpus patērētāja pastāvīgās mītnesvietas valsts (51. punkts). Ciktāl pakalpojumu materiālā īstenošanas vieta atrodas citā valstī, kas nav valsts, kurā patērētājam “tiek sniegti” šie pakalpojumi, esot jāuzskata, ka pakalpojumi tiek sniegti “tikai un vienīgi” ārpus patērētāja pastāvīgās mītnesvietas dalībvalsts tādā gadījumā, ja šim patērētājam nav nekādu iespēju saņemt šos pakalpojumus savas pastāvīgās mītnesvietas valstī un ja viņam ir jādodas uz ārvalsti, lai šos pakalpojumus saņemtu (52. punkts). Konkrētajā lietā tas tā neesot bijis (53. punkts).

- 38 2.3. Pret to, ka pakalpojumi ir sniegti “tikai un vienīgi” Austrijā izskatāmajā lietā liecina tas, ka prasītājs varēja dot rīkojumus no Itālijas, izmantojot attālinātu saziņu (tālruni, e-pastu). Tāpat prasītāja rīcībā bija arī atbildētājas tīmekļvietne angļu valodā, kurā saskaņā ar šajā ziņā neapstrīdēto argumentāciju viņš varēja apskatīt savus kontus; turklāt ir jāuzskata, ka banka prasītājam nosūtīja arī informāciju par viņa rīkojumu izpildi.
- 39 Tomēr nevar konstatēt, ka spriedums lietā C-272/18 būtu obligāti pārnesams uz izskatāmo lietu. Proti, pamatlietā, kurā tika pasludināts iepriekš minētais spriedums, bija jāizvērtē fiduciārais līgums, turklāt atbildētājai fiduciārei bija nešaubīgi jāsniedz pakalpojumi, kuri sniedza labumu patērētājam tā pastāvīgās mītnesvietas valstī (ieguldāmo summu pieņemšana kontā šajā valstī, iespējas nodrošināšana piedalīties sabiedrību gribas veidošanā, izmantojot šai valstij izveidotu tīmekļvietni, kā arī no ieguldījumiem gūtās peļņas pārskaitīšana uz šo valsti). Savukārt izskatāmajā lietā bankas valstī būtībā tika atvērts (tikai) viens konts un depozīts, kur tika ieskaitīti finanšu produkti, kurus banka iegādājās klienta uzdevumā. Tādējādi varētu rasties jautājums, vai prasītājam šie pakalpojumi patiešām “tika sniegti” (C-272/18, 52. punkts) viņa valstī, proti, Itālijā. Šajā ziņā iespēju attālināti dot rīkojumu un informācijas nosūtīšanu varētu uzskatīt tikai par sekundāriem elementiem, kuri nav pretrunā Romas I regulas 6. panta 4. punkta a) apakšpunkta piemērošanai.
- 40 2.4. OGH uzskata – lai gan ir loģiski pret izskatāmo lietu attiekties tāpat kā pret situāciju, kas Tiesai bija jāizvērtē lietā C-272/18, katrā ziņā nav izslēgta arī pretēja nostāja. Šā iemesla dēļ Eiropas Savienības Tiesai vēlreiz tiek lūgts interpretēt Romas I regulas 6. panta 4. punkta a) apakšpunktu. Ja no šīs interpretācijas izrietētu šīs normas piemērojamība, lieta būtu jāizskata, ņemot vērā vienīgi Austrijas tiesību aktus.

3. Par trešo jautājumu

- 41 3.1. Savukārt, ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, bet uz otro – noliedzoša, ir piemērojams Romas I regulas 6. pants. Saskaņā ar šā noteikuma 1. punktu tas principā nozīmē, ka ir jāpiemēro tās valsts tiesību akti, kurā ir patērētāja pastāvīgā mītnesvieta, izskatāmajā gadījumā tādad – Itālijas tiesību akti. Katrā ziņā ir iespējams izdarīt piemērojamo tiesību aktu izvēli. Tomēr tā saskaņā ar Romas I regulas 6. panta 2. punktu nedrīkst novest pie tā, ka patērētājam tiek liegta aizsardzība, kas tam ir garantēta atbilstīgi viņa mītnesvietas valsts obligātajām tiesībām.
- 42 3.2. Tādējādi konkrētajā lietā rodas jautājums, vai arī turpmāk ir jāņem vērā pušu izdarītā piemērojamo tiesību aktu izvēle, lai gan tās ietvaros nav norādīts – sprieduma C-191/15, *Verein für Konsumenteninformation*, ECLI:EU:C:2016:612 izpratnē – uz Romas I regulas 6. panta 2. punkta tiesiskajām sekām (skat. iepriekš V.1.2.). Varētu argumentēt, ka, lai gan piemērojamo tiesību aktu izvēle sākotnēji bija korekta, tagad tā ir jāuzskata par tiesību negodīgu izmantošanu

Direktīvas 93/13/EEK 3. panta 1. punkta izpratnē. Šādā gadījumā saskaņā ar Romas I regulas 6. panta 1. punktu būtu visaptveroši jāpiemēro Itālijas tiesību akti. Savukārt, ja tiktu noliegta tiesību negodīga izmantošana, Austrijas tiesību akti būtu piemērojami, pamatojoties uz piemērojamo tiesību aktu izvēli saskaņā ar Romas I regulas 6. panta 2. punktu, taču labvēlīgāki Itālijas tiesību aktu noteikumi šajā ziņā prevalētu.

- 43 3.3. Šā iemesla dēļ Eiropas Savienības Tiesai tiek lūgts atbildēt uz jautājumu, vai pirms Romas I regulas 6. panta piemērošanas priekšnosacījumu izpildes izdarītā piemērojamo tiesību aktu izvēle ir uzskatāma par negodīgu Padomes Direktīvas 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos [...] 3. panta 1. punkta izpratnē, ja tajā nav norādītas Romas I regulas 6. panta 2. punkta tiesiskās sekas.

VI. Procesuāli apsvērumi

44 [...]

45 [...]

Oberster Gerichtshof

Vīnē, 2024. gada 8. aprīlī

[...]